

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของครูศิลปศึกษาต่อบทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริม การเรียนศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ภาคปลายปีการศึกษา 2540 จากโรงเรียนทั้งหมด 429 โรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ 38 เขต ของกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครออกเป็น 3 ขนาด ตามการจัดขนาด ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. สุ่มโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดย เลือกสุ่มตัวอย่างโรงเรียนแต่ละขนาด ร้อยละ 50 ได้โรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 215 โรงเรียน รวมตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาจากโรงเรียนที่ได้รับเลือกกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 215 คน ขนาดและจำนวนโรงเรียน อาศัยตามการจัดขนาดของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 400 คน

จากตัวอย่างประชากรที่ใช้ ในการวิจัย จำนวน 215 คน ส่งแบบสอบถามกลับคืน และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.19

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะศึกษา 4 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ทางทฤษฎี
2. ด้านการแสดงออกทางด้านทักษะและเจตคติ
3. ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวัง ของครูศิลปะศึกษาต่อบทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ เป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังของครูศิลปะศึกษา ต่อบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 4 ด้านคือ

1. ด้านความรู้ทางทฤษฎี	จำนวน	10	ข้อ
2. ด้านการแสดงออกทางด้านทักษะและเจตคติ	จำนวน	10	ข้อ
3. ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน	จำนวน	10	ข้อ
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้	จำนวน	9	ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้ศึกษาเก็บรวบรวมมาไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข และขอความคิดเห็นเพิ่มเติม
3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วยพิจารณาตรวจแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยมีคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในด้านวิชาการทางศิลปศึกษาและเป็นอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์ทางการสอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้
  - 3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระพงษ์ กุลพิศาล ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นนักวิชาการที่แต่งตำราศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา และเขียนบทความเกี่ยวกับศิลปะเด็กในวารสารต่าง ๆ
  - 3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริลักษณ์ ศรีกรมล ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นอาจารย์พิเศษประจำวิชาภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิชาการที่แต่งตำราศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา
  - 3.3 อาจารย์ วิรัตน์ คุ่มคำ อาจารย์ประจำวิชาศิลปศึกษามีประสบการณ์ทางการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษามากกว่า 15 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try out) กับครูศิลปศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 20 คน
5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายใน ครอนบาช (Cronbach) ซึ่งมีสูตรและผลขนาดสัมประสิทธิ์ดังต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_x^2} \right)$$

α = สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

n = จำนวนข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด (ประคอง กรรณสูต, 2531)

จากการทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) กับตัวอย่างประชากร ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 20 ชุด ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.91

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้มีข้อความและภาษาที่รัดกุมชัดเจน และเข้าใจง่ายเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และขอหนังสือขอความร่วมมือ ในการวิจัยจากผู้อำนวยการ สำนักการศึกษาถึงผู้อำนวยการเขตแต่ละเขต เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และครูศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียน ที่ได้สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง 215 โรงเรียน และเก็บรวบรวมทางไปรษณีย์ โดยการส่งแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งกลับคืนได้สะดวก

3. จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 215 ฉบับ ได้รับคืน 181 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และใช้ในการวิเคราะห์ได้ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.19

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับคืนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 และ 3 ด้วยตนเอง ส่วนตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและการบรรยาย

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความคาดหวังของครูศิลปศึกษา ต่อบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยให้คะแนนความคาดหวังแต่ละรายการ แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

กำหนดค่าคะแนนของคำตอบแบบประมาณค่าโดยกำหนดตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วย	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 - 4.49	หมายความว่า	เห็นด้วย
2.50 - 3.49	หมายความว่า	ไม่แน่ใจ
1.50 - 2.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) จากสูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2531)

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N} = \frac{f_1x_1 + f_2x_2 + f_3x_3 + \dots + f_nx_n}{N}$$

$\bar{x}$	แทน	ค่ามัชฌิมเลขคณิต
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งจำนวน
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแต่ละกลุ่ม

หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2531)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนตัวอย่างประชากร

$\sum fx$ แทน ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

$\sum fx^2$ แทน ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนยกกำลังสองกับความถี่

3. เสนอข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ในเรื่องความคาดหวังของครูศิลปศึกษาต่อบทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในรูปความเรียง

การเสนอรายงานการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอรายงานการวิจัย โดยนำผลของการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน นำเสนอแบบตารางประกอบความเรียง พร้อมทั้งบรรยาย อภิปราย และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับความคาดหวังของครูศิลปศึกษาต่อบทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร